

IZGLĪTĪBA.KARJERA

Armijā sabiedrība saliedētos

Jaunieši meklē argumentus par un pret obligāto karadienestu

ILZE KUZMINA

Argumentu par labu obligātā militārā dienesta atjaunošanai netrūkst, tomēr jaunieši uzskata, ka Latvijai vajadzīga tikai profesionāla armija.

Tā secināju, vērojot starptautiskā skolēnu debatešu konkursa "Pasaules jaunatne debatē" Latvijas finālā, kurā četri Rīgas skolu jaunieši vāciski debatēja par tēmu "Vai Latvijā būtu jāatjauno obligātais militārais dienests?". Kā jau debatešu sacīkstēs ierasts, diviem no viņiem nācās šo ideju aizstāvēt, bet diviem noliegt neatkarīgi no personīgās pārliecības. Sanāca tā, ka aizstāvēt obligāto militāro dienestu nācās puišiem – Simonam Rohļinam no Rīgas Herdera vidusskolas un Dāvim Timermanim no Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas un Margaritai Kairjakai no Rīgas Valsts 3. ģimnāzijas. Uzvarēja Simons, bet godpilno otro vietu ieguva Maria.

Negrib palikt bez draugiem

Debates pierādīja, ka obligātajam dienestam ir gan plusi, gan minusi. Dāvis sacīja, ka obligātais militārais dienests būtu ieviešams tāpēc, ka brīvprātīgi profesionālajai armijai piešķir mazāk rekrūtus. Obligātā iesaukšana šo problēmu varētu atrisināt. Margarita iebilda, ka obligātā dienesta jaunieši toties nav gana profesionāli. "Ja uzspiež kādus pienākumus, pietrūkst motivācijas tos izpildīt labi," viņa piemētināja.

KARĪNAS MIEŽĀJAS FOTO

Debašu konkursa finālisti Dāvis Timermanis (no kreisās), Simons Rohļins, Margarita Kairjaka un Maria Murašova uzskata, ka obligātais militārais dienests nebūtu jāatjauno, tomēr spēj atrast arī argumentus par labu obligātajam iesaukumam.

Ja. Jāņem vērā, ka Latvija iestājusies NATO, tas nozīmē, ka jāpaļaujas: šī organizācija mūs aizstāvēs. Simons to ties teica, ka Latvijai būtu jāspēj pašai sevi aizstāvēt, turklāt obligātais iesaukums pat varētu veicināt integrāciju, jo tur latvieši un cittautieši būtu kopā. Armijā iesauktie varētu uzlabot savu fizisko formu, kā arī iemācīties būt disciplinēti. Maria toties pauda, ka mūsdienās nav būtiski attīstīt fizisko varēšanu, svarīgāk audzēt intelektu, jo "gribam taču dzīvot zināšanu sabiedrībā".

Margarita norādīja, ka dienot puiši zaudētu vienu gadu, ko tagad var veltīt studijām. Obligātā dienesta ieviešana arī nozīmētu papildizdevumus. Simons atbildēja: studentiem dienestu varētu atlikt, bet tiem, kuri nestudē, dienests pat ļoti noderētu. Viņaprāt, obligātais dienests varētu pat izmaksāt lētāk nekā profesionāla armija, kur karaviņiem jāmaksā algas.

Kad pēc debatēm apskatījās ar jauniešiem, izrādījās, ka patiesībā viņi visi ir pret obligāto militāro dienesta atgriešanos. "Kad gatavojos debatēm, secināju, ka tomēr ir vairāk argumentu pret obligāto dienestu nekā par. Taču, neraugoties uz to, joprojām uzskatu: ja visiem – gan nabagiem, gan bagātiem, gan krieviem, gan latviešiem – būtu jāiet armijā, tad tauta būtu vienotāka, krievi labāk apgūtu latviešu valodu," stāstīja Simons.

"Esmu pret obligāto karadienestu arī tāpēc, ka negribētos, lai visi mani draugi tagad, pēc skolas, būtu spiesti iet armijā," sacīja Margarita.

Dāvis uzskata, ka no armijas vismaz šobrīd nav praktiskas jēgas.

Maria pat pauda šaubas, vai tik mazai valstij kā Latvija vispār nepieciešama sava armija. Vienīgais iemesls, kāpēc obligātais dienests tomēr varētu būt

noderīgs, pēc meitenes domām, ir jau pieminētā disciplīna.

Jaunieši ikdienā debatešu kustībā nav iesaistījušies, tāpēc šis konkurss bija viena no retajām reizēm, kad viņi debatēja.

Dzīvojot Vācijā, apguvusi valodu

Kā konkursa finālistiem izdevies apgūt vācu valodu tik labā līmenī, ka spēj brīvi debatēt par nopietnām tēmām? Zināms, ka šobrīd jauniešu vidū populārāka ir angļu valoda. Izrādās, gandrīz visiem finālistiem bijusi iespēja kādu laiku pavadīt Vācijā, tā būtiski uzlabojot vācu valodas praksi. Margarita skolēnu apmaiņas programmas ietvaros Vācijā pavadījusi vienu mācību gadu, Simons Vācijā pavadījis visu bērnību, arī Dāvis tur dzīvojis divus gadus. Maria gan vācu valodu mācījusies vien skolā, kur to apguvusi no ceturtnās klases. Apgūt šo svešva-

lodu viņai palīdzējusi arī mamma.

Kā jaunieši domā – kotonē izmantot vācu valodas prasmi? Gan Margarita, gan Simons nolēmuši studēt Vācijā. Arī Dāvis un Maria apsver šādu iespēju.

Konkurss, kura viens no organizatoriem ir Ģešes Institūts Latvijā, vidusskolas klašu skolēniem dod iespēju pierādīt savas vācu valodas un deba- tēšanas prasmes. Deba- šu tēmas izrauga saziņā ar projektā iesaistīto Latvijas skolu skolotājiem, kuras aicina iesūtīt debatešu tē-

mas konkursa pusfinālā un finālā. Tēmas izrauga no šādām jomām: skola, cilvēktiesības, Eiropa, pagātnes izvērtējums. Izvēloties tēmu, ņem vērā tās aktualitāti un nozīmību sabiedrībai, kā arī to, vai tā ir konkrēta un praktiska.

Projekta koordinatore Latvijā Kristīne Kļaušņa pastāstīja, ka šogad debatēs iesaistījušies krietni vairāk skolēnu nekā iepriekš – vairāk nekā 200 jaunieši no 13 skolām. No projektā iesaistītajām skolām konkursā gan piedalījās vien astoņas skolas, katra deleģējot vienu līdz trīs labākos vācu valodas un debatešu mākslas pratējus. Daudzviet notika arī skolu iekšējie konkursi. Pusfinālā kopumā piedalījās 16 skolēni.

Visi četri finālisti balvā jau saņēmuši braucienu uz trīs dienu ilgu debatešu treniņnometni Tallinā, kur kopā ar pārējo divu Baltijas valstu finālistiem mācījās, gatavojās konkursa finālā un atpūtās.

Fināla uzvarētājs un otrās vietas ieguvēja balvā saņems arī braucienu uz Budapeštu, kur šogad no 14. līdz 19. oktobrim notiks konkursa starptautiskais fināls.

Uzzina

► Skolēnu konkurss "Pasaules jaunatne debatē" norisinās astoņās Centrālās un Austrumu Eiropas valstīs. Konkursa debatešu tēmas valstīs ir atšķirīgas. Kopš 2005. gada konkursā piedalījušies 10 000 skolēnu, diskutējot par politiski un sabiedriski nozīmīgām tēmām. Tādējādi konkurss veicina politisko izglītību un stiprina debatēšanu kā demokrātisku konfliktu risināšanas veidu.